

Євстаф'єв С.М.*аспірант кафедри економіки та міжнародних економічних відносин,**Міжнародний гуманітарний університет**ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-5089-339X>***Yevstafiev Serhii***International Humanitarian University*

КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

CONCEPTUAL ASPECTS OF FORMING THE NATIONAL DIGITAL ECONOMY

Анотація. У статті розглянуто особливості процесу становлення та розвитку цифрової економіки України. Розглянуто ключові аспекти, на яких базується створення та розвиток цифрового середовища для ефективного функціонування економіки в умовах цифрової трансформації. Розглянуто правову базу цифровізації економіки Європейського Союзу та України. Встановлено, що цифрова трансформація держав – один з головних пріоритетів країн Європейського Союзу. Охарактеризовано основні проблеми та перешкоди на шляху до формування досконалої моделі цифрової економіки. У результаті дослідження запропоновано низку заходів щодо попередження та вирішення деструктивного впливу таких чинників, виокремлено основні напрями вдосконалення процесу інтеграції цифрових технологій в національну економіку відповідно до вимог ЄС та кращих світових практик.

Ключові слова: цифрова економіка, діджиталізація, цифрова трансформація, інформаційні технології, захист персональних даних.

Постановка проблеми. Попри значні переваги, які надає цифровізація, такі як зниження витрат, швидкість і доступність бізнес-процесів, розвиток електронної комерції та онлайн-платежів, процес інтеграції цифрових технологій не є безперешкодним. Таким чином, перед Україною стоїть важливе завдання – забезпечити ефективну цифрову трансформацію економіки, що включає вдосконалення правового регулювання, покращення цифрової інфраструктури, посилення захисту персональних даних, кібербезпеки та розвитку цифрових навичок серед населення. Тільки комплексний підхід до вирішення цих проблем дозволить країні не лише подолати

існуючі бар'єри, а й стати конкурентоспроможною в умовах глобальної цифрової економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження впливу цифрових технологій на економічний розвиток країн є надзвичайно актуальним, оскільки вони відображають безпосередній зв'язок між цифровізацією та зростанням валового випуску таких країн.

Питання наукового визначення терміну «цифрова економіка» має місце у працях таких науковців, як Дон Тапскотт, Ентоні Д. Вільямс, С.М. Веретюк, А.І. Крисоватий, О.М. Десятнюк, О.В. Птащенко, С.В. Коляденко, Л.З. Кіт, С.В. Маловичко, В.І. Дубницький, Т.С. Мішустіна, О.В. Овчаренко, Н. Ю. Науменко. Сам термін вперше згадується у книзі Дон Тапскотта, Ентоні Д. Вільямса «Цифрова економіка: перспективи та небезпека в епоху мережевого інтелекту».

Важливість цифрових технологій як засобу забезпечення кращого та дешевшого доступу до знань та інформації для суспільства вивчає Малик І. П.

А.І. Крисоватий, О.М. Десятнюк, О.В. Птащенко відмічають, що цифрова економіка – це система економічних відносин, яка ґрунтується на використанні цифрових технологій для створення, зберігання, обміну та споживання товарів і послуг [4, с. 10]. Л.З. Кіт вважає цифрову економіку складовою іншого економічного явища – мережевої економіки [6, с. 190].

Дубницький В.І., Мішустіна Т.С., Овчаренко О.В., Науменко Н.Ю., досліджуючи трансформацію споживання в умовах адаптації технологій в інформаційно-мережевій економіці,

вважають за необхідне у протилежність терміну «цифрова економіка» введення економічного терміну «інформаційно-мережева економіка» розуміючи під ним – сучасний тип економіки, що характеризується збільшенням ролі інформаційно-комунікаційних технологій в господарській діяльності економічних агентів і значенням персоніфікованої інформації для отримання вигоди, в якій транзакції між суб'єктами повністю або частково здійснюються в мережі інтернет з використанням інструментів цифровізації [8, с. 100].

Вплив цифровізації на зростання валового випуску на прикладі країн Європейського Союзу досліджували Балашова В., Москалик Р. Автори зазначають, що зростання індексу цифровізації на 1% призводить до зростання ВВП європейських країн приблизно на 0,2%) [11, с. 102].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Сучасний світ перебуває в епісі високої турбулентності. Стрімкий розвиток цифрових технологій провокує постійні зміни у правовому регулюванні країн, змінюються стратегічні програми розвитку та підходи до оцінювання впливу таких технологій. Окрім того, існує неузгодженість між ученими щодо розгляду сутності категорії «цифрова економіка», поза увагою також залишаються питання конкретизації впливу окремих чинників на функціонування і розвиток цифрової економіки таких як аналітика великих даних, кібербезпека тощо, що й обумовлює вибір теми даного дослідження.

Мета дослідження (постановка завдання). Метою публікації є дослідження проблематики формування цифрової економіки в Україні, аналіз існуючих наукових підходів до визначення терміну «цифрова економіка», систематизація ключових аспектів розвитку цифрової економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стрімкий розвиток інформаційних технологій на початку ХХІ ст. обернувся фундаментальною трансформацією усіх сфер людської діяльності.

Розпочавшись з появи персональних комп'ютерів та інтернету в кінці 1980-х та на початку 1990-х років цифрова епоха триває донині, знаменуючи собою зміну індустріального суспільства на суспільство, що базується на обробці та передачі інформації.

Переваги для суспільства від цифрової революції полягають в забезпеченні кращого та дешевшого доступу до знань та інформації, що прискорює здійснення операцій і бізнес-процесів, знижує їх вартість, яка, в свою чергу, збільшує вигоду громадян і споживачів [1, с. 27].

Цифровізація дозволяє прискорити, оптимізувати та автоматизувати різні види діяльності бізнесу, вдосконалити комунікації з персоналом та клієнтами, здійснювати реалізацію продукції онлайн застосовуючи електронну комерцію. Натомість, всесвітня мережа Інтернет значно прискорила швидкість грошових транзакцій, ставши ключовою технологією сучасної економічної взаємодії.

Всеохопна інтеграція цифрових технологій в усі сфери нашого життя має наслідком появу нового явища – цифрової економіки.

Незважаючи на те, що термін «цифрова економіка» розробили Дон Тапскотт та Ентоні Д. Вільямс ще у 1995 році у своїй книзі «Цифрова економіка: перспективи та небезпека в епоху мережевого інтелекту» розуміючи під даним терміном економічне середовище засноване на домінуючому застосуванні цифрових технологій і викликаних ними змін у бізнес-моделях, комунікації та співпраці [2], проте, у науковому середовищі погляди щодо визначення категорії «цифрова економіка» різняться.

С.М. Веретюк зазначає, що цифрова економіка є складовою частиною економіки, в якій домінують знання суб'єктів та нематеріальне виробництво – основний показник під час визначення інформаційного суспільства [3].

Як відмічають А.І. Крисоватий, О.М. Десятнюк, О.В. Птащенко, «цифрова економіка – це система економічних відносин, яка ґрунтується на використанні цифрових технологій для створення, зберігання, обміну та споживання товарів і послуг» [4, с. 10].

С.В. Коляденко під цифровою економікою розуміє економіку, що базується на виробництві електронних товарів і сервісів високотехнологічними бізнес-структурами і дистрибуції цієї продукції за допомогою електронної комерції [5, с. 107].

На думку Кіт Л.З. цифрова економіка є складовою іншого економічного явища – мережевої економіки та є трансформацією всіх сфер економіки завдяки перенесенню інформаційних ресурсів та знань на комп'ютерну платформу з ціллю їх подальшого використання (включаючи там, де це можливо) на цій платформі [6, с. 190].

Загалом, у науковому середовищі присутній досить широкий спектр нових дефініцій економічних термінів пов'язаних з цифровізацією економічних процесів. Найбільш вживаними є поняття: «мережева економіка», «економіка знань», «інформаційна економіка», «інформаційно-мережева економіка», «електронна економіка» та «віртуальна економіка». У наукових

працях вищезазначені терміни зазвичай є синонімічними або взаємопов'язаними структурними компонентами у складі одне одного та більш загальної економічної системи.

До прикладу, С.В. Маловичко приводить наступні визначення поняття електронної економіки. В широкому розумінні електронна економіка – це економіка, заснована на широкому та інтенсивному використанні інформації, знань та інформаційних технологій; у вузькому значенні – мережева економіка, тобто економіка, що базується на мережевих технологіях і моделях «бізнес-бізнес» [7, с. 72].

В. І. Дубницький, Т. С. Мішустіна, О. В. Овчаренко, Н. Ю. Наumenко, обґрунтовуючи необхідність введення економічного терміну «інформаційно-мережева економіка» розуміють під ним – сучасний тип економіки, що характеризується збільшенням ролі інформаційно-комунікаційних технологій в господарській діяльності економічних агентів і значенням персоніфікованої інформації для отримання вигоди, в якій транзакції між суб'єктами повністю або частково здійснюються в мережі інтернет з використанням інструментів цифровізації [8, с. 100].

Зважаючи на превалювання застосування сучасних цифрових способів передачі інформації вказані дефініції тісно перетинаються із визначенням терміну цифрової економіки. Варто також зазначити, що термін «цифрова економіка» є усталеним і широко вживаним у світовій практиці. Враховуючи вищевикладене, вважаємо використання терміну «цифрова економіка» більш доцільним у порівнянні з синонімічними «інформаційна економіка» та «електронна економіка», тощо.

На нормативному рівні поняття цифрової економіки у вітчизняному законодавстві закріплене у Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67-р та означає діяльність, в якій основними засобами (факторами) виробництва є цифрові (електронні, віртуальні) дані як числові, так і текстові [9].

Важливість розвитку цифрової економіки обумовлюється економічним зростанням, підвищенням продуктивності праці та конкурентоспроможності і як наслідок піднесенням на цій основі матеріального і культурного рівня життя населення. Саме тому, цифрова трансформація держав та створення конкурентоспроможної європейської цифрової економіки – це головний пріоритет країн Європейського Союзу.

Для реалізації поставлених цілей першочерговим завданням є розробка відповідних концепцій, програм, ініціатив та інших стратегічних та законодавчих документів які визначають ключові заходи, цілі, завдання, напрями розвитку, тощо. У рамках такого стратегічного планування з метою забезпечення розвитку цифрової трансформації Рішенням (ЄС) 2022/2481 Європейського Парламенту та Ради від 14 грудня 2022 року ухвалено створення Програми політики цифрового десятиліття 2030, яка визначає напрями розвитку цифрової трансформації ЄС до 2030 року, серед яких виділено чотири цілі цифрового десятиліття:

- покращити базові та розширені цифрові навички громадян;
- покращити впровадження нових технологій на підприємствах ЄС, таких як штучний інтелект, дані та хмара;
- далі розвивати підключення до мережі Інтернет, обчислювальну техніку та інфраструктуру даних ЄС;
- зробити державні послуги та адміністрування доступними онлайн [10].

З метою здійснення постійного моніторингу окремих показників, визначення проблем та прогресу цифровізації в країнах ЄС запроваджено математичну модель вимірювання рівня цифровізації.

Відповідно до вказівок та рекомендацій Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD) був розроблений індекс DESI (Digital Economy and Society Index) статистичні дані для якого збираються службами Європейської Комісії.

DESI щорічно публікується Європейською комісією й вимірює за 100-бальною шкалою прогрес держав-членів ЄС у досягненні цілей Програми цифрового десятиліття ЄС до 2030 року.

Відповідно до показників країн ЄС за індексом DESI цифровізація позитивно та суттєво впливає на зростання валового випуску (зростання індексу цифровізації на 1% призводить до зростання ВВП європейських країн приблизно на 0,2%) [11, с. 102].

Структура індексу цифрової економіки та суспільства (DESI) охоплює такі основні чотири аспекти та їх підкомпоненти:

- людський капітал: вміння та навички користувача Інтернету, необхідні для використання можливостей, запропонованих цифровим суспільством;
- підключення до Інтернету: фіксований широкосмуговий доступ до Інтернету, покриття фіксованого широкосмугового доступу до Інтер-

нету, мобільний широкосмуговий доступ до Інтернету та його якість;

- інтеграція цифрових технологій: цифрова інтенсивність, цифрові технології для бізнесу, електронна комерція;

- цифрові державні послуги: цифровізація державних послуг (електронний уряд).

Оскільки, 23 червня 2022 року Європейська рада офіційно надала Україні статус кандидата на вступ до ЄС Україна має серйозні передумови для приєднання до DESI.

Зокрема, розпорядженням Кабінету Міністрів України № 774-р від 5 вересня 2023 року затверджено Переліку показників Індексу цифрової економіки та суспільства (DESI), процес моніторингу показників почнеться з 2025 року [12].

Наразі Міністерством цифрової трансформації України здійснюється вимірювання індексу цифрової трансформації регіонів України, що розроблений командою регіональної цифровізації Міністерства цифрової трансформації України.

Результати вимірювання дають змогу оцінити рівень цифрової зрілості регіонів у розрізі кожної сфери, спроможність місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування впроваджувати розроблені державні цифрові рішення на місцях, а також ступінь реалізації стратегічних цілей держави за напрямом цифрової трансформації та цифровізації [13].

Наукова література та бізнес середовище до ключових аспектів, що формують цифрову економіку також відносять: цифрові банківські технології, онлайн-платежі, віртуальні активи та фінанси, електронні державні закупівлі та використання великих даних (Big Data).

Здатність збору та аналізу великих обсягів даних є одним з ключових аспектів цифрової трансформації, оскільки їх використання є надзвичайно важливим для великого корпоративного бізнесу та державного управління.

Використання аналітики великих даних значно підвищує ефективність та якість управлінських рішень, допомагає проаналізувати клієнтську базу, дозволяє упорядкувати державні реєстри, архіви, статистичні бази та ін.

Особливе значення технології обробки великих даних набувають у сфері електронної комерції, оскільки дозволяють розуміти клієнтів, оптимізувати операційну діяльність та приймати обґрунтовані рішення. Великі дані та алгоритми стали головними активами компаній-ритейлерів.

Важливим процесом на шляху до побудови ефективної цифрової економіки є постійний моніторинг чинників, що перешкоджають або

затримують цей процес з метою своєчасного їх подолання.

До основних проблем становлення та розвитку цифрової економіки в Україні пропонуємо віднести:

- недостатнє правове регулювання: відсутність чіткого правового регулювання віртуальних активів, Закон України від 17.02.2022 № 2074-IX «Про віртуальні активи» не набрав чинності [14], невизначеність статусу краудфандингу та краудсорсингу, що створює перешкоди для розвитку нових фінансових інструментів;

- кібербезпека: захист даних та інфраструктури від кіберзагроз залишається актуальною проблемою, що потребує постійних інвестицій та вдосконалення;

- підключення до Інтернету: за даними ресурсу Speedtest.net позиції України в світі за показниками якості Інтернет-з'єднання залишаються низькими: 68 місце за якістю мобільного інтернету та 73 – за якістю широкосмугового інтернету;

- технологічна залежність: висока залежність від іноземного програмного забезпечення, що створює додаткові ризики з точки зору кібербезпеки;

- захист персональних даних та конфіденційність: Закон України «Про захист персональних даних» не повністю узгоджується з нормами GDPR (англ. General Data Protection Regulation) – Загальний регламент ЄС із захисту даних та недостатній рівень правової культури і обізнаності громадян, зокрема, часто користувачі інтернет-сервісів погоджуються на обробку даних автоматично, тим самим надаючи доступ до своїх персональних даних;

- низький рівень цифрової грамотності: багато осіб старшого віку, не мають достатніх навичок для ефективного використання цифрових технологій. Це створює бар'єри для широкого впровадження онлайн-сервісів.

Шляхами вирішення вищезазначених проблем мають стати: оновлення законодавства України у сфері захисту персональних даних та фінансових інструментів відповідно до вимог ЄС та кращих світових практик; посилення контролю у сфері кібербезпеки та запобіганні використанню ворожих програмних продуктів, фінансування освітніх програм з цифрової грамотності та розвиток цифрової гігієни серед громадян і бізнесу.

Висновки і пропозиції. Цифрова трансформація національної економіки є важливим аспектом сучасного розвитку економіки і потребує як технічних, так і правових змін для ефек-

тивного функціонування. Цифрові технології значно полегшили доступ до інформації, спростили роботу з великими її обсягами, знизили вартість бізнес-процесів та покращили ефективність управлінських рішень у різних сферах, зокрема через застосування електронної комерції та онлайн-платежів. Попри існування численних дефініцій терміну «цифрова економіка», всі підходи визнають важливість інформаційних та цифрових технологій як основи сучасних економічних відносин.

До основних компонентів, що впливають на формування цифрової економіки відносяться: людський капітал, розвинена мережева інфраструктура, цифровізація бізнесу, державних послуг, банкінгу, розвиток віртуальних активів та використання великих даних (Big Data). Розвиток цифрової економіки є одним з головних пріоритетів для забезпечення економічного зростання та підвищення добробуту населення.

Отже, цифрова економіка стимулює економічне зростання, підвищення продуктивності праці та конкурентоспроможності і як наслідок покращення матеріального і культурного рівня життя населення, але водночас вимагає адаптації та вирішення нових викликів.

Література:

- Малик І. П. Тенденції розвитку інформаційної економіки в Україні. *Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Серія: Економіка і менеджмент.* 2013. № 1. С. 25–34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsuem_2013_1_5
- Tapscott D. The Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence. McGraw Hill. 1995. 342 p.
- Веретюк С. М., Пілінський В. В. Визначення пріоритетних напрямків розвитку цифрової економіки в Україні. *Наукові записки Українського науково-дослідного інституту зв'язку.* 2016. № 2. С. 51–58. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzundiz_2016_2_9
- Цифрова економіка: підручник / за ред. д.е.н. проф. А. І. Крисоватий, д.е.н. проф. О. М. Десятнюк, д.е.н. проф. О. В. Птащенко. Тернопіль: ЗУНУ, 2024. 520 с.
- Коляденко С. В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні і у світі. *Економіка. Фінанси. Менеджмент.* 2016. № 6. С. 105–112. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2016_6_11
- Кіт Л. З. Еволюція мережевої економіки. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки.* 2014. № 3 (2). С. 187–194. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2014_3%282%29_42
- Маловичко С. В. Сутнісний аналіз понять «Інформаційне суспільство», «Електронна економіка» як економічної платформи здійснення електронної торгівлі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент.* 2015. Вип. № 11. С. 69–73. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2015_11_17
- Дубницький В. І., Мішустіна Т. С., Овчаренко О. В., Науменко Н. Ю. Трансформація споживання в умовах адаптації технологій в інформаційно-мережевій економіці. *Економічний вісник Донбасу.* 2023. Вип. № 3 (69). С. 98–107. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-3\(69\)-98-107](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-3(69)-98-107)
- Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-p#Text>
- Decision (EU) 2022/2481 of the European Parliament and the Council of 14 December 2022 establishing the Digital Decade Policy Programme 2030. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2022/2481/oj>
- Балашова В., Москалик Р. Вплив цифровізації на зростання валового випуску (на прикладі країн Європейського Союзу). *Graif of Science.* 2023. Випуск № 31. С. 97–103. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.15.09.2023.16>
- Розпорядження Кабінету Міністрів України № 774-р від 5 вересня 2023 року Про затвердження переліку показників Індексу цифрової економіки та суспільства (DESI). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/774-2023-p#Text>
- Індекс цифрової трансформації регіонів України: підсумки 2024 року. Міністерство цифрової трансформації України. URL: <https://storage.thedigital.gov.ua/files/a/5a/7be6e4e930076257945a29847c6035a9.pdf>
- «Про віртуальні активи» Закон України від 17.02.2022 № 2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>

References:

- Malik I. P. (2013) Tendentsiyi rozvytku informatsiynoyi ekonomiky v Ukrayini. [Trends in the development of the information economy in Ukraine]. *Bulletin of the Eastern European University of Economics and Management. Series: Economics and Management*, vol. 1, pp. 25–34. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsuem_2013_1_5
- Tapscott D. (1995) The Digital Economy: Promise and Peril in the Age of Networked Intelligence. McGraw Hill. 342 p.
- Veretyuk S. M., Pilinsky V. V. (2016) Vyznachennya pryoritetnykh napryamkiv rozvytku tsyfrovoyi ekonomiky v Ukrayini [Determination of priority areas for the development of the digital economy in Ukraine]. *Scientific notes of the Ukrainian Research Institute of Communications*, vol. 2, pp. 51–58. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzundiz_2016_2_9
- Krysovaty A. I. Desyatnyuk O. M. (2024) *Tsyfrova ekonomika [Digital Economy] Textbook.* Ternopil: ZUNU. 520 p. (in Ukrainian)
- Kolyadenko S. V. (2016) Tsyfrova ekonomika: peredumovy ta etapy stanovlennya v Ukrayini i u sviti [Digital economy: prerequisites and stages of formation in Ukraine and in the world]. *Economics. Finance. Management*, vol. 6, pp. 105–112. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efmapnp_2016_6_11
- Kit L. Z. (2014) Evolyutsiya merezhevoyi ekonomiky. [Evolution of the network economy]. *Bulletin of Khmelnytsky National University. Economic Sciences*, vol. 3 (2), pp. 187–194. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2014_3%282%29_42
- Malovychko S. V. (2015) Sutnisnyy analiz ponyat' "Informatsiynne suspil'stvo", "Elektronna ekonomika" yak ekonomichnoyi platformy zdiysnennya elektronnoyi torhivli [Essential analysis of the concepts of "Information Society", "Electronic Economy" as an economic platform for implementing electronic trade] *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Economics and Management.* Vol. 11, pp. 69–73. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_eim_2015_11_17
- Dubnitskyi, V. I., Mishustina, T. S., Ovcharenko, O. V., Naumenko, N. Yu. (2023) Transformatsiya spozhyvannya

- v umovakh adaptatsiyi tekhnolohiy v informatsiyno-merezheviy ekonomitsi [Transformation of consumption in the context of technology adaptation in the information and network economy] *Economic Bulletin of Donbas*. Vol. (3 (69), pp. 98–107. DOI: [https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-3\(69\)-98-107](https://doi.org/10.12958/1817-3772-2022-3(69)-98-107)
9. “The Concept of Development of the Digital Economy and Society of Ukraine for 2018-2020” Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated January 17, 2018 No. 67-p. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-p#Text>
 10. Decision (EU) 2022/2481 of the European Parliament and the Council of 14 December 2022 establishing the Digital Decade Policy Programme 2030. Available at: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2022/2481/oj>
 11. Balashova V., Moskalyk R. (2023) Vplyv tsyfrovizatsiyi na zrostannya valovoho vyposku (na prykladi krayin Yevropeys'koho Soyuzu) [The impact of digitalization on the growth of gross output (on the example of European Union countries)]. *Grail of Science*, Vol. 31, pp. 97–103. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.15.09.2023.16>
 12. “On Approval of the List of Indicators of the Digital Economy and Society Index (DESI)” Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine No. 774-p dated September 5, 2023. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/774-2023-p#Text>
 13. Digital Transformation Index of Ukrainian Regions: Results for 2024. Ministry of Digital Transformation of Ukraine. Available at: <https://storage.thedigital.gov.ua/files/a/5a/7be6e4e930076257945a29847c6035a9.pdf>
 14. “On Virtual Assets” Law of Ukraine dated February 17, 2022 No. 2074-IX. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>

Summary. The formation of a digital economy in Ukraine is an important process that has been actively developing in recent years. The digital economy is an important stage in the development of modern countries, and Ukraine is no exception. In recent years, significant progress has been observed in the digital transformation of the Ukrainian economy, which opens up new opportunities for enterprises, the state and citizens. At the same time, this process is accompanied by considerable challenges that require a comprehensive approach and active support from the state, business and civil society. To fully realize the potential, it is necessary to update the current sectoral legislation and continue investments in infrastructure, education, cybersecurity and the legal framework. The article examines the features of the process of formation and development of the digital economy of Ukraine. The key aspects on which the creation and development of the digital environment for the effective functioning of the economy in the conditions of digital transformation are based are considered. The main scientific and legislative approaches to defining the category of “digital economy” are analyzed. Based on the analysis, it was determined that the use of the term “digital economy” is more appropriate compared to the synonymous “information economy” and “electronic economy”, etc. The legal framework for the digitalization of the economy of the European Union and Ukraine was considered, in particular, the Digital Decade Policy Program 2030 of the European Union approved by Decision (EU) 2022/2481 of the European Parliament and of the Council of December 14, 2022 was analyzed. It was established that the digital transformation of states is one of the main priorities of the European Union countries. The main problems and obstacles to the formation of a perfect model of the digital economy were characterized. As a result of the study, a number of measures were proposed to prevent and address the destructive impact of such factors, and the main areas of improvement of the process of integrating digital technologies into the national economy were identified, in particular, updating the legislation of Ukraine in the field of personal data protection and financial instruments in accordance with EU requirements and best international practices.

Keywords: digital economy, digitalization, digital transformation, information technology, personal data protection.

Стаття надійшла: 04.10.2025

Стаття прийнята: 16.10.2025

Стаття опублікована: 05.11.2025